

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 10.5.2012.
COM(2012) 206 final

2012/0102 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES DIREKTĪVA,

**ar ko attiecībā uz vaučeriem groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās
vērtības nodokļa sistēmu**

{SWD(2012) 126 final}
{SWD(2012) 127 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Ne Sestā PVN direktīva¹, ne PVN direktīva² neparedz noteikumus par darījumiem ar vaučeri. Vaučera izmantošana darījumā, par kuru uzliek nodokli, var ietekmēt summu, kurai uzliek nodokli, darījuma laiku un dažos gadījumos pat nodokļa uzlikšanas vietu. Neskaidrības par nodokļa pareizu uzlikšanu var radīt sarežģījumus pārrobežu darījumos un ķēdes darījumos komerciālā vaučeru izplatīšanā.

Tā kā kopīgi noteikumi nepastāv, dalībvalstīm nākas izstrādāt savus risinājumus, kas savstarpēji nav saskaņoti. Rezultātā nodokļa režīma neatbilstības rada tādas problēmas kā nodokļa dubulta uzlikšana un nodokļa neuzlikšana, kā arī sekmē izvairīšanos no nodokļa maksāšanas un kavē inovācijas uzņēmējdarbībā. Turklāt vaučeru funkcijas ir paplašinājušās, tāpēc atšķirības starp vaučeri un vispārīgākiem maksājumu instrumentiem kļuvušas neskaidrākas.

Kopš 1977. gadā tika pieņemti kopīgi PVN noteikumi, pasaule ir mainījusies, un plašāks vaučeru izmantojums ir tikai viena no daudzajām pārmaiņām, kas pārvērtusi uzņēmējdarbību, padarot to komplicētāku, nekā noteikumu pieņemšanas laikā varēja paredzēt.

Eiropas Savienības Tiesa vairākas reizes ir saņēmusi pieprasījumu izskaidrot PVN direktīvu piemērošanu šādā situācijā. Attiecībā uz vaučeri tiesa ir sniegusi dažus norādījumus, bet joprojām ir neatrisinātas problēmas. Priekšlikuma mērķis ir risināt minētos jautājumus, precizējot un harmonizējot ES tiesību aktu noteikumus par PVN piemērošanu vaučeru gadījumā.

Vispārīgais konteksts

Tiesību akta priekšlikuma galvenais mērķis ir skaidrība. Ar to cenšas paplašināt nodokļa regulējumu, ietverot dažādus vaučeru veidus, kad tos izdod, izplata vai izmanto vienā dalībvalstī vai darbībās, kas ietver vairāk nekā vienu dalībvalsti.

Kas ir vaučers?

PVN noteikumu nolūkā vaučers ir instruments, kas tā turētājam dod tiesības saņemt preces vai pakalpojumus vai atlaidi vai naudas atmaksu attiecībā uz preču vai pakalpojumu piegādi. Izdevējs apņemas piegādāt preces vai pakalpojumus vai piešķirt atlaidi, vai atmaksāt daļu cenas.

Vaučera forma var būt elektroniska vai fiziska, un parasti tam pamatā ir komerciāls vai pārdošanas veicināšanas mērķis, piemēram, veicināt konkrētu preču piegādi vai pakalpojumu

¹ Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par aproģizējuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 13.6.1977., 1. lpp.) ("Sestā PVN direktīva").

² Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006 L 347, 1. lpp.) ("PVN direktīva"), ar ko 2007. gada 1. janvāra aizstāj Sesto PVN direktīvu.

sniegšanu vai paātrināt maksas saņemšanu par konkrētām precēm vai pakalpojumiem. Citiem vārdiem sakot, vaučera mērķis ir attīstīt preču vai pakalpojumu tirgu, vairojot klientu lojalitāti vai sekmēt maksāšanas procesu. Šie mērķi palīdz nošķirt vaučeru no tādiem instrumentiem kā ceļojumu čeki, kuru vienīgais mērķis ir maksājumu veikšana.

Neviens instruments, kura vienīgais mērķis ir maksājumu veikšana, neietilpst vaučera definīcijā PVN nolūkā. Maksājumu pakalpojumiem piemēro citus PVN noteikumus.

Vaučeru veidi ir dažādi. Dažus izdod par atlīdzību, un patlaban tos var aplikt ar nodokli vai nu pārdošanas brīdī, vai izmantošanas brīdī, atkarībā no konkrētās dalībvalsts pieejas. Vaučerus var izdot arī bez maksas, un turētājs iegūst tiesības uz preču vai pakalpojumu piegādi bez turpmākas maksas. Šādu piegādi var uzskatīt par darījuma dāvanu. Bez maksas atlaides vaučeru, kas dod tiesības tā turētājam turpmākajā darījumā saņemt atlaidi, var uzskatīt par pienākumu piešķirt cenas samazinājumu.

Tiesības saņemt atlaidi par visiem pirkumiem noteiktā laikposmā, pat ja piešķirtas par atlīdzību, šeit tomēr netiek uzskatītas par vaučeru, jo šīs tiesības nav atkarīgas no pirkuma darījumiem. Šāda tiesību nenoteiktība (pat ja tās ir ierobežotas laikā) ievērojami atšķiras no atlaižu vaučera, kur attiecīgās tiesības ir izmantojamas vienu reizi un saistītas ar konkrētu piegādi. Taču tas nenozīmē, ka šāds pakalpojums nav apliekams ar nodokli.

Kādiem jautājumiem par vaučeru pašreizējo PVN režīmu jāpievērš uzmanība?

Pamatjautājums – kad ar vaučeriem saistītie darījumi ir apliekami ar nodokli. Bez kopīgiem noteikumiem dalībvalstu prakse ir nesaskaņota. Dažas valstis biežāk sastopamos vaučeru veidus apliek ar nodokli izdošanas brīdī, citas – izmantošanas brīdī. Tādējādi uzņēmumiem trūkst skaidrības, jo īpaši tiem, kas vēlas izmantot vienotā tirgus iespējas. Ja vaučeru izdod vienā dalībvalstī, bet izmanto citā, nodokļu režīma neatbilstības praksē var izraisīt nodokļa dubultu uzlikšanu vai tā neuzlikšanu.

Precīzāk jānošķir vaučeri (kuru PVN režīms tiek apskatīts šajā dokumentā) un novatorisku maksājumu sistēmu attīstība (to PVN režīms ir noteikts ar citām PVN direktīvas tiesību normām).

Vaučeri pie patērētājiem bieži nokļūst caur izplatītāju ķēdi (jo īpaši priekšapmaksas telekomunikāciju vaučeri). Arī šeit kopīgu noteikumu trūkums ir radījis fragmentāru pieeju, kas reizēm ietver īpašus vietējā mēroga risinājumus, un tādējādi tiek traucēta visu ES aptverošu uzņēmējdarbības modeļu attīstība.

Atlaižu vaučeru gadījumā dažreiz ražotājs vai izplatītājs (kas izdod atlaižu vaučerus) maksā kompensāciju mazumtirgotājam, atlīdzinot cenas samazinājumu, ko preču vai pakalpojumu saņēmējs saņem par atlaižu vaučeru. Pašreizējie noteikumi, ko interpretējusi Tiesa, ir neērti un grūti īstenojami praksē. Steidzami jāizstrādā piemērotāka pieeja.

2. KĀDI RISINĀJUMI TIEK IEROSINĀTI?

Lai risinātu minētās problēmas, ir paredzētas izmaiņas PVN direktīvā. Tās var sadalīt piecos tematos.

1. Vaučeru definēšana PVN nolūkā

Vispirms jāprecizē, kas PVN nolūkā ir vaučers. Tāpēc ir paredzēts jauns 30.a pants. PVN direktīvā skaidri jānosaka, kurus vaučerus apliek ar nodokli, tos izdodot, bet kurus – tikai tos izmantojot. Pirmos var saukt par "viena mērķa vaučeriem", bet otrs par "vairāku mērķu vaučeriem". Sadalījuma kritērijs ir tas, vai ir pieejama informācija, kas ļauj uzlikt nodokli izdošanas brīdī, vai, ja gala izmantojums ir atkarīgs no izvēles, nodokli var uzlikt tikai izmantošanas brīdī. Tāpat jānodrošina, lai instrumenti, ko patlaban var izmantot attiecībā uz vairākām nesaistītām pārdošanas vietām un ko šobrīd parasti nodokļa ziņā neuzskata par vaučeriem, turpina tādu pašu režīmu.

Inovācijas maksājumu pakalpojumu sniegšanā ir nojaukušas robežu starp vaučeriem un tradicionālām maksājumu sistēmām. 30.a pants arī precizē vaučeru robežas PVN nolūkā.

2. Nodokļa uzlikšanas brīdis

Kad ir noteikti dažādi vaučeru veidi, vajadzīgas tālākas izmaiņas, lai precizētu pareizo PVN režīmu.

Pašreizējie noteikumi par nodokļa iekasējamības brīdi (65. pantā) jāpielāgo tā, lai nodrošinātu: viena mērķa vaučeri tiek aplikti ar PVN tad, kad tos izdod un par tiem samaksā.

Lai izvairītos no pārpratumiem, vaučera pamatā esošo tiesību piegādi un attiecīgo preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu nevar uzskatīt par atsevišķiem darījumiem. Viena mērķa vaučerus ar nodokli apliek jau sākumā, tāpēc šī potenciālā problēma neradīsies. Attiecībā uz vaučeriem, kurus neapliek ar nodokli izdošanas brīdī, jo vēl nav iespējams noteikt vietu un nodokļa apmēru, nodokli uzliek tikai tad, kad piegādā attiecīgās preces vai sniedz pakalpojumus. Lai nodrošinātu to, ka nodoklis tiešām tiek uzlikts šādi un tikai šādi, ir ierosināts jauns 30.b pants. Jaunais pants precizē, ka vaučera izdošana un attiecīgā preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana PVN nolūkā ir vienots darījums.

3. Izplatīšanas noteikumi

Pēc tam, kad PVN direktīvā ir ierakstīts, ka vairāku mērķu vaučerus ar nodokli apliek to izmantošanas brīdī, jānosaka daži jautājumi saistībā ar to izplatīšanu. Šie vaučeri pirms nonākšanas pie patērētāja bieži vien iziet caur izplatītāju ķēdi. Lai gan vaučera pamatā esošo darījumu neapliek ar nodokli līdz galīgajai preču piegādei vai pakalpojumu sniegšanai, vairāku mērķu vaučeru komerciāla izplatīšana pati par sevi ir ar nodokli apliekams pakalpojums, kas nav atkarīgs no vaučera pamatā esošās piegādes. Kad vairāku mērķu vaučers izplatītāju ķēdē maina īpašnieku, pakalpojuma summu, kas apliekama ar nodokli, var vērtēt pēc vaučera vērtības maiņas. Ja izplatītājs nopērk vaučeru par summu X, bet pēc tam to pārdod par augstāku cenu, X plus Y, summas starpība Y ir sniegtā izplatīšanas pakalpojuma vērtība.

Tā kā vairāku mērķu vaučeru izplatīšanas ķēdes var pārsniegt vienas dalībvalsts robežas, šī izplatīšanas pakalpojuma noteikšanai un vērtēšanai vajadzīgi kopīgi noteikumi. 25. pants tiek papildināts ar d) apakšpunktu, kas precizē, ka PVN direktīvas nolūkā izplatīšana ir pakalpojuma sniegšana. Ar nodokli apliekamās summas aprēķinu par šo pakalpojumu regulē jauns 74.b pants.

Lai vienkāršotu ar nodokli apliekamās summas aprēķinu katrā izplatīšanas ķēdes posmā, ir paredzēts nominālās vērtības jēdziens, kas definēts 74.a pantā – kopējā atlīdzība, ko saņem vairāku mērķu vaučera izdevējs, kas savukārt ir summa, kurai uzliek nodokli (plus PVN), ko attiecina uz attiecīgo preču vai pakalpojumu piegādi.

Šīs divas tiesību normas veidotas tā, lai nodrošinātu: ar vairāku mērķu vaučeriem saistīto darbību kopums, proti, izplatīšanas pakalpojumu sniegšana un attiecīgo preču vai piegāde pakalpojumu sniegšana, kas ir vaučera pamatā, tiek aprakstīta un aplikta ar nodokli vispārējā, neitrālā un pārredzamā veidā.

4. Atlaižu vaučeri

Grūtības ar atlaižu vaučeriem rodas tad, ja beigās atlaidi piešķir izdevējs, nevis uzņēmums, kurā vaučers tiek izmantots. Lai izvairītos no komplicētas korekciju virknes, tiek ierosināts šo atlaidi uzskatīt par atsevišķu pakalpojumu, ko uzņēmums, kurā vaučeru izmanto, sniedz uzņēmumam, kas to izdod. Vajadzīgie pasākumi ir paredzēti 25. panta jaunā e) apakšpunktā un 74.c pantā.

5. Citas tehniskas vai izrietošas izmaiņas

Lai minētos risinājumus varētu sekmīgi ieviest, vajadzīgas tehniskas izmaiņas PVN direktīvā, jo īpaši attiecībā uz atskaitīšanas tiesībām (169. pants), personu, kas atbild par nodokļa nomaksu (193. pants) un citiem pienākumiem (272. pants). Lai noteiktu pareizu režīmu vairāku mērķu vaučeriem un viena mērķa vaučeriem, vajadzīgas tehniskas izmaiņas 28. un 65. pantā.

3. GALVENO PRIEKŠLIKUMA ELEMENTU TEHNISKS IZSKAIDROJUMS

Vaučeru definīcija un dažādi izmantojamie kritēriji, tostarp nodokļa uzlikšanas brīdis (30.a panta 1. un 2. punkts un 30.b pants)

PVN noteikumiem skaidri un konsekventi jānosaka, kad iekasē nodokli. Ja vaučera izdošanas laikā nav pieejama informācija, kas vajadzīga, lai pieņemtu pareizu lēmumu par nodokļa uzlikšanu, praktiski nodokli maksāt var tikai vaučera izmantošanas brīdī. Ja PVN direktīvā norādījumu nav, starp dalībvalstīm nav vienprātīgas pieejas par to, kurus vaučerus ar nodokli apliek izdošanas brīdī, bet kurus – izmantošanas brīdī. Rezultātā viens vaučera veids (piemēram, tālruņa priekšapmaksas kredīts³) vienā dalībvalstī kā maksājums uz konta tiks aplikts ar nodokli uzreiz, bet citās dalībvalstīs par šo pašu vaučeru nodoklis būs jāmaksā pakalpojuma sniegšanas brīdī⁴. Ja vaučers ir izdots pirmajā no minētajām dalībvalstīm, bet izmantots otrajā, abas valstis par to pašu piegādi iekasēs PVN. No abām perspektīvām tas ir likumīgi, bet rezultāts ir nodokļa dubulta uzlikšana. Pretējā situācijā neviena no dalībvalstīm neiekasēs PVN, radot nodokļu neuzlikšanas gadījumu.

Nodokļa dubulta uzlikšana, ko izraisa noteikumu neatbilstība, var kļūt un bieži arī kļūst par šķērslī komercdarbības praksei, kas cenšas izmantot vienotā tirgus iespējas. Turpretim neatbilstību dēļ radušos nodokļa neuzlikšanu var izmantot ļaunprātīgos nolūkos.

Lai atrisinātu šo problēmu, priekšlikums sākumā definē vaučerus un galvenās vaučeru kategorijas, jo īpaši nošķirot viena mērķa vaučerus un vairāku mērķu vaučerus.

³ Priekšapmaksas tālruņa kredīti ir izplatītākais vaučera veids. Ietekmes novērtējumam pievienotajā ekonomikas pētījumā aprēķināts, ka 2008. gadā ES priekšapmaksas mobilo tālruņu kredītu kopējā vērtība bija 38 miljardi euro.

⁴ Dažādās pieejas, izvēloties brīdi, kad vaučeri tiek aplikti ar nodokli, ir izklāstītas šim priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā.

Viena mērķa vaučers tā turētājam dod tiesības saņemt konkrētas preces vai pakalpojumus, un nodokļa apmērs (jo īpaši PVN likme), piegādātāja identitāte un dalībvalsts, kurā tiek piegādātas attiecīgās preces vai pakalpojums, ir skaidri nosakāmi no darījuma sākuma. PVN uzliek, kad vaučers ir pārdots. Viena mērķa vaučera piemērs ir gadījums, kad pakalpojuma sniedzējs pārdod vaučerus (tieši vai izmantojot starpnieku), kas dod tiesības saņemt noteiktu pakalpojumu (piemēram, telekomunikāciju jomā) vienā konkrētā dalībvalstī.

Vairāku mērķa vaučers tā turētājam dod tiesības saņemt preces vai pakalpojumus, bet šīs preces vai pakalpojumi, vai dalībvalsts, kurā notiks piegāde un nodokļa uzlikšana, nav pietiekami precīzi, lai noteiktu PVN vaučera izdošanas brīdī. Piemērs: starptautiska viesnīcu ķēde cenšas veicināt pārdošanu ar vaučeriem, kurus var izmantot, maksājot par uzturēšanos attiecīgās ķēdes viesnīcās jebkurā no vairākām dalībvalstīm. Cits piemērs ir priekšapmaksas kredīts, kuru var izmantot vai nu par telekomunikāciju pakalpojumiem (PVN standarta likme) vai maksai par sabiedrisko transportu (kur, iespējams, piemēro samazinātu likmi).

Atšķirība starp vaučeriem un maksājumu instrumentiem (30.a panta 2. punkts)

Tā kā PVN režīmi atšķiras, neitralitātes labad skaidri jānošķir vaučeri un vispārīgāki maksājumu līdzekļi, ņemot vērā attiecīgo instrumentu būtību. Ja maksājuma metode iegūst īpašības, kas tiek saistītas ar vaučeriem (piemēram, uzkrātās vērtības karte vai priekšapmaksas kredīts, kas tiek glabāts tālrunī vai ir saistīts ar mobilo tālruni), sīki jāizskata šī instrumenta darbības būtība. Vaučera izmantošana, saņemot preces vai pakalpojumus, nav maksājums, bet drīzāk to tiesību izmantošana, kas izriet no maksājuma, kurš veikts, vaučeru izdodot vai tam mainot īpašniekus. No otras puses, ja uzkrāto vai priekšapmaksas kredītu izmanto, lai segtu preču vai pakalpojumu izmaksas, tiesības uz šīm precēm vai pakalpojumiem iegūst tikai pēc maksājuma veikšanas. Tas ir konceptuāli atšķirīgi no vaučera turētāja tiesību izmantošanas.

Vaučeru rezultātā vienmēr vajadzētu saņemt preces vai pakalpojumus, un tos bieži izdod, lai palielinātu konkrēta piegādātāja vai piegādātāju grupas noietu vai vienkāršotu iegādi. Šīs īpašības un tiesības saņemt preces vai pakalpojumus (un atbilstošais pienākums piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus) nošķir vaučerus no vispārīgākiem maksājumu instrumentiem (kuri nedod šādas konkrētas tiesības).

Tā kā mobilo ierīču skaits aug, arvien aktuālāka kļūst nepieciešamība nošķirt priekšapmaksas telekomunikāciju kredītus (vaučerus) un vispārīgākus mobilos maksājumu pakalpojumus, kas ļauj izmantot minēto priekšapmaksas iekasēšanas sistēmu. Ar mobilo maksājumu sistēmu patērētājs var samaksāt par arvien vairāk dažādām precēm un pakalpojumiem, kas nav tikai telekomunikāciju pakalpojumi (var veikt pat naudas pārskaitījumus). Ja sistēmas mērķis ir vienkāršot maksājumus par plašu un neierobežotu preču un pakalpojumu sarakstu, tostarp arī par saturu (mūzikas failiem, spēlēm, kartēm, datiem utt.) vai citiem pakalpojumiem (piemēram, autostāvvietu) vai precēm (piemēram, tirdzniecības automātā), to vairs nevar īsti uzskatīt par vaučeru. Robežšķirtne starp vairāku mērķu vaučeru (kura turētājam ir piekļuve telekomunikāciju pakalpojumiem un citiem konkrētiem pakalpojumiem vai precēm) un maksājuma pakalpojumu (kura mērķis ir nodrošināt iespēju samaksāt no priekšapmaksas kredīta par preču vai pakalpojumu iegādi, jo īpaši no trešās personas) ir jautājums par tiesībām saņemt preces vai pakalpojumus.

Tāpēc instrumenti, kam var būt dažas vaučeru īpašības, bet kuru galvenais mērķis ir maksājuma līdzeklis, jāizslēdz no vaučera definīcijas. To nosaka 30.a panta 2. punkts.

Vaučeri, ko izplata ķēdes veidā (25. panta d) apakšpunkts, 74.a pants un 74.b pants)

Vaučerus var izplatīt dažādi (piemēram, ar avīzēm, izmantojot starpniekus, pievienojot precēm veikalā u. tml.).

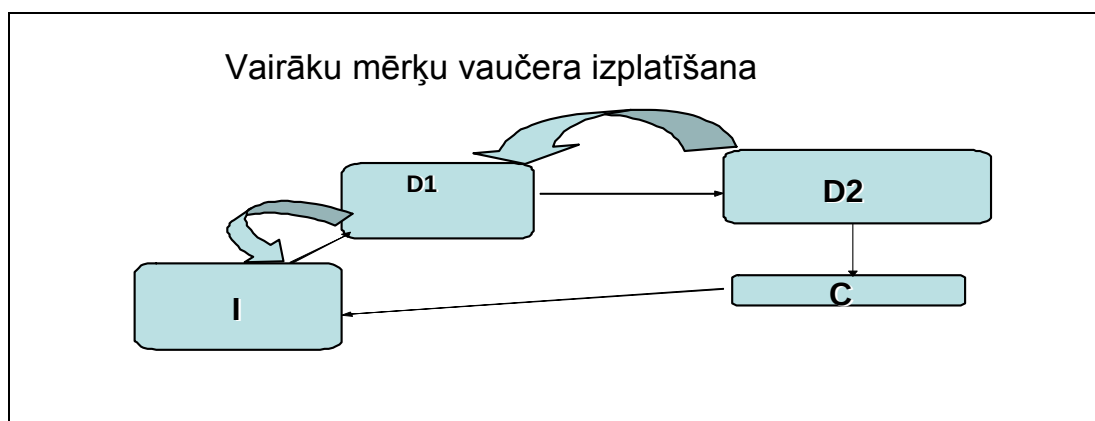
Tā kā viena mērķa vaučerus var aplikt ar nodokli jau sākumā, to izplatīšana ir salīdzinoši vienkārša. Taču vairāku mērķu vaučeru izplatīšana pārdošanas ķēdē nav tik vienkārša.

Pastāv daudzi modeļi. Viena no iespējām: cena, par kuru vaučera izdevējs (I) pārdod vairāku mērķu vaučeru ķēdes sākumā, atšķiras no cenas, ko ķēdes beigās maksā patērētājs, jo izplatītāji pievieno maržu vai uzcenojumu. Patērētājs, kas pērk vairāku mērķu vaučeru ķēdes beigās, maksā augstāku cenu nekā atlīdzība, ko vaučera izdevējs iegūst ķēdes sākumā. Ja maržu (vai uzcenojumu) neuzskaita pareizi, radīsies neatbilstība starp izdevēja (budžetā maksājamo) PVN un patērētāja (priekšnodokli) PVN, kur patērētājs, iespējams, ir nodokļa maksātājs ar atskaitīšanas tiesībām.

Šāda shēma ir bieži sastopama priekšapmaksas telekomunikāciju vaučeru gadījumā.

Lai šo problēmu risinātu, tiek izveidots nominālās vērtības jēdziens, proti, konstanta vērtība, ko vairāku mērķu vaučera izdevējs nosaka ķēdes sākumā, un pozitīva starpība starp nominālo vērtību un cenu, ko maksā vairāku mērķu vaučera izplatītājs, tiek uzskatīta par izplatīšanas pakalpojuma sniedzēja atlīdzību. Izplatītājs (D1) sniedz (ar nodokli apliekamu) izplatīšanas pakalpojumu izdevējam (I). Nākamie izplatītāji (D2) sniedz līdzīgu izplatīšanas pakalpojumu iepriekšējam izplatītājam (kas tiem pārdevis vairāku mērķu vaučeru).

Shematiski tas izskatās šādi:

Uzņēmums I (telekomunikāciju piegādātājs) šajā gadījumā pārdod izplatītājam (D1) vairāku mērķu vaučeru ar nominālo vērtību EUR 100. D1 izdevējam maksā EUR 80. Starpība starp nominālo vērtību un samaksāto cenu ir EUR 20. Šo summu uzskata par atlīdzību (ieskaitot PVN), ko telekomunikāciju piegādātājs maksā izplatītājam par sniegto izplatīšanas pakalpojumu.

D1 izdos I rēķinu, norādot izplatīšanas pakalpojuma cenu un piemērojamo PVN. Pieņemot, ka PVN likme ir 25 %, izplatīšanas pakalpojums maksā EUR 16, bet PVN summa ir EUR 4.

Tad D1 pārdod vairāku mērķu vaučeru nākamajam izplatītājam D2 par EUR 90. D2 sniedz izplatīšanas pakalpojumu D1 un izdod rēķinu par starpību starp nominālo vērtību EUR 100 un samaksāto summu EUR 90. Rēķinā norāda pakalpojuma maksu EUR 8 un PVN EUR 2.

D2 pārdod vaučeru galapatērētājam (C) par EUR 100. C izmanto šo vaučeru (priekšapmaksas kredītu), lai no I saņemtu telekomunikāciju vai citus pakalpojumus. Ja izmantojums ir

saimnieciskās darbības vajadzībām, C (nodokļa maksātājs) no I saņems rēķinu par EUR 100, ieskaitot PVN.

Saistībā ar vairāku mērķu vaučera pārdošanu izplatīšanas ķēdē PVN rēķins izdots netiek.

Uzņēmums I, telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējs un vairāku mērķu vaučera izdevējs, būs sniedzis pakalpojumu par EUR 80 ar budžetā maksājamo PVN EUR 20 (piemērā izmantojot konstantu PVN likmi 25 %). Uzņēmumam I būs radušās izplatīšanas izmaksas EUR 16 (un priekšnodoklis EUR 4), lai nogādātu vairāku mērķu vaučeru līdz galapatērētājam.

Bezmaksas atlaižu vaučeru neitralitāte (25. panta e) apakšpunkts un 74.c pants)

Bezmaksas atlaižu vaučeri to turētājam dod tiesības saņemt atlaidi, vaučeru izmantojot konkrētu preču vai pakalpojumu saņemšanā. Ja izdevējs un uzņēmums, kur vaučers tiek izmantots, ir tā pati persona, ar nodokli apliekamo attiecīgās piegādes summu samazina par atlaides vērtību (mīnus ietvertais PVN). Tādējādi patērētājs, kas izmanto EUR 5 atlaides vaučeru, lai nopirktu preci, kuras cena ir EUR 100, maksās tikai EUR 95.

Praksē preces, uz kurām attiecas atlaides vaučeri, pirms galapatērētāja sasniegšanas bieži iziet cauri vairākiem nodokļu maksātājiem (piemēram, vairumtirgotāji, izplatītāji, mazumtirgotājs). Bieži vien vaučera izdevējs (piemēram, ražotājs) kompensē atlaidi uzņēmumam, kur tas izmantots (piemēram, mazumtirgotājam). Mēdz būt arī tā, ka patērētājs maksā parasto cenu, bet pēc tam saņem daļu naudas atpakaļ no vaučera izdevēja. Šādos gadījumos ir grūti pareizi uzlikt nodokli.

Patlaban, kā paredz Eiropas Savienības Tiesas judikatūra⁵, sākotnējais izdevējs (vairumtirgotājs vai ražotājs) var atskaitīt vaučera izmantošanas uzņēmumam samaksāto kompensāciju no sākotnējās pārdošanas cenas precēm, uz kurām attiecas vaučers. Lai novērstu zaudētu nodokli (nākamajiem nodokļa maksātājiem ķēdē nav jākoriģē priekšnodoklis), kompensāciju uzskata par trešās personas maksājumu vaučera izmantošanas uzņēmumam, ko pievieno (izņemot ietverto PVN) ar nodokli apliekamajai summai rēķinā, ko izmantošanas uzņēmums izdod preču vai pakalpojumu saņēmējam. Iepriekš minētajā piemērā izmantošanas uzņēmums preču vai pakalpojumu saņēmējam izdos rēķinu par EUR 100 (ieskaitot PVN), lai gan klients ir samaksājis tikai EUR 95.

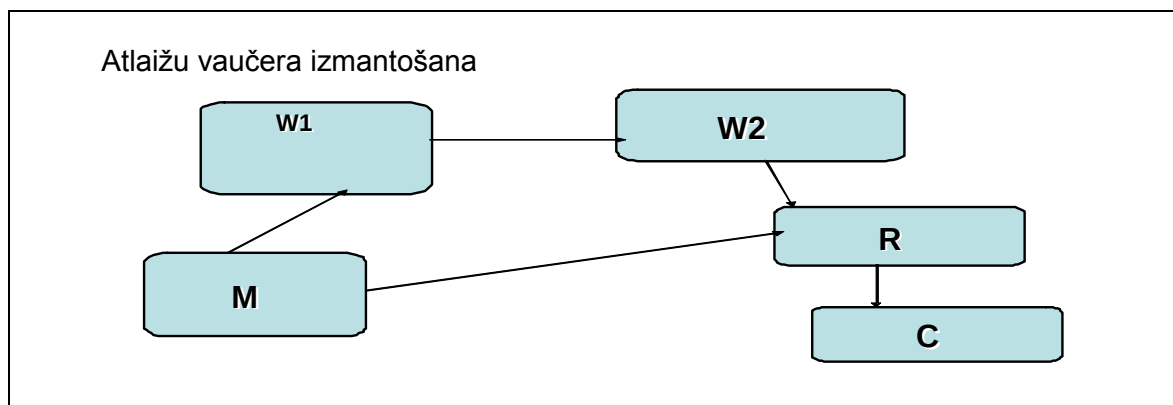
Problemātiski joprojām ir gadījumi, kad šīs korekcijas veic izplatīšanas ķēdē (sistēma ir sarežģīta, un uzņēmumi sastopas ar nekonsekventiem PVN uzskaites un iegrāmatošanas noteikumiem) vai kad vaučeru izmanto citā dalībvalstī, nevis tajā, kur tas izdots. Nav viegli atrast risinājumu pretrunām starp preču vai pakalpojumu saņēmēja atskaitīšanas tiesībām (ja nodokļa maksātājs izmanto vaučeru precēm un pakalpojumiem, kas tiek iegādāti saimnieciskās darbības nolūkā) un ražotāja ar nodokli apliekamās summas samazinājumu. Nav regulējuma, kas atrisinātu gadījumu, kad kompensācijas maksātājs nav vaučera izdevējs.

Tāpēc priekšlikums paredz mainīt pašreizējo situāciju. Kompensācija turpmāk tiks uzskatīta nevis par trešās puses atlīdzību, bet gan par atlīdzību (ar PVN) par vaučera izmantošanas pakalpojuma sniegšanu. Tiks nevis samazināta pirmās pārdošanas summa, kurai uzliek nodokli, bet gan ražotājs (vaučera izdevējs) atskaitīs priekšnodokli par izmantošanas uzņēmuma sniegto vaučera izmantošanas pakalpojumu.

⁵ Lieta C-317/94 *Elida Gibbs Ltd* pret *Commissioners of Customs and Excise*, Rec. 1996, I-5339. lpp.; Lieta C-427/98 Eiropas Kopienų Komisija pret Vācijas Federatīvo Republiku, Rec. 2002, I-8315. lpp.

Kad preču vai pakalpojumu piegādē tiks izmantots bezmaksas atlaides vaučers, samaksātā cena joprojām saruks par vaučera nominālo vērtību, bet rezultātā samazināsies piegādes summa, kurai uzliek nodokli. Summa, kurai uzliek nodokli, (plus PVN) ir cena, ko patērētājs faktiski samaksā. Minētajā piemērā uzņēmums, kur vaučers izmantots, izdod rēķinu par EUR 95 (ieskaitot PVN). Preču vai pakalpojumu saņēmējs nevarēs atskaitīt pārāk lielu PVN, un tādējādi tiek nodrošināta neitralitāte.

Shematiski tas izskatās šādi:

Ražotājs jeb uzņēmums M vairumtirgotājam W1 pārdod preces par EUR 70. W1 tās pārdod W2 par EUR 80, kas, savukārt, tās pārdod mazumtirgotājam R par EUR 90 (visas summas ar PVN).

R visbeidzot pārdod preces galapatērētājam (C) par EUR 100.

Vienlaikus, lai veicinātu pārdošanu, M ar avīzēm izplata bezmaksas atlaižu vaučeru, kas dod tiesības saņemt EUR 5 atlaidi, un vienu no tiem pirkumā izmanto C. R pieņem vaučeru kā daļu no maksājuma un prasa M kompensāciju.

Patlaban šī kompensācija M ļauj samazināt summu, kurai uzliek nodokli, piegādē W1. Taču šī korekcija visā piegādes ķēdē nav racionāla, un Tiesas risinājums ir uzskatīt EUR 5 par trešās puses maksājumu. Tomēr arī tas nav optimāls variants, jo izraisa zaudētus nodokļus, ja C ir nodokļa maksātājs (ar tiesībām atskaitīt priekšnodokli) vai ja piegādes ķēdē ir iesaistīta vairāk nekā viena dalībvalsts (iegādei ES iekšienē piemērojot nulles likmi).

Lai to risinātu, ierosinātajā 25. panta e) apakšpunktā EUR 5 tiek uzskatīts par izmantošanas pakalpojumu, par kuru R izdod rēķinu M (summā EUR 5 ir ietverts PVN). M vairs nav jākorrigē summa, kurai uzliek nodokli, un C, kas faktiski maksā EUR 95, saņem rēķinu par šo summu (visas summas ar PVN).

APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

PVN režīms vaučeriem tika apspriests 2002. un 2006. gadā Fiscalis semināros, kur piedalījās dalībvalstu nodokļu iestāžu pārstāvji. Pēc tam 2006. gadā notika sabiedriskā apspriešana. Rezultātus lasiet

http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/consultations/tax/article_2992_en.htm.

Vairumā komentāru norādīts, ka problēmas galvenokārt izraisa PVN noteikumu atšķirīgā piemērošana dalībvalstīs, kas jo īpaši skar darbības ES iekšienē. Vajadzīga saskaņota pašreizējo noteikumu interpretācija, un respondenti uzskata, ka tādēļ, visticamāk, jāmaina

primārie tiesību akti. Kopumā par būtisku tiek uzskatīta juridiska vaučeru definīcija PVN nolūkā.

Vaučeri kļūst arvien dažādāki, un ne vienmēr ir skaidra robežšķirtne starp vaučeriem un vispārējiem maksājumu līdzekļiem. Vairums respondentu uzskata, ka jāpievērš uzmanība neitralitātei, piemērojot nodokļa režīmu sistēmām ar tādām pašām īpašībām.

IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Problēmas, kuru risināšana ir šīs iniciatīvas mērķis, rodas no nepilnībām regulējumā, kurš vairs neatbilst attīstības tendencēm komercvidē.

Priekšlikumam ir pievienots ietekmes novērtējums. Tajā secināts, ka vienīgais praktiski iespējamais veids, kā novērst konstatētās nepilnības, ir modernizēt PVN direktīvu, iekļaujot jaunas tiesību normas par vaučeriem.

Tika izskatītas arī divas citas iespējas: nerīkoties vai izmantot pieeju, kas paredz juridiski nesaistošas instrukcijas. Pirmajā gadījumā konstatētās problēmas jārisina dalībvalstīm. Dalībvalstis varētu ieviest *ad hoc* risinājumus vai prasīt norādes Eiropas Savienības Tiesai. Otrajā gadījumā varētu, piemēram, izstrādāt vadlīnijas. Taču neviens no šiem variantiem nenodrošina tiesisko noteiktību vai tiesību aktu, kas grozītu pašreizējos PVN noteikumus. Konstatētās nepilnības, jo īpaši trūkstošais regulējums PVN direktīvā, kas nodrošinātu konsekventu režīmu dalībvalstīs, ir sevišķi nevēlamas nodokļu jomā, kur tiesiskā noteiktība ir ļoti svarīga.

Ietekmes novērtējuma pielikumā ir pētījums, ko veicis "Deloitte". Tajā atrodams šī tiesību akta priekšlikuma ekonomiskais pamatojums, jo īpaši faktiskās un potenciālās sekas, ko rada neatbilstības starp dalībvalstīm. Pētījumā arī konstatēts, ka priekšapmaksas telekomunikāciju pakalpojumu vaučeri ir visizplatītākā vaučeru kategorija, un to nodokļu režīmi atšķiras. Rezultātā var rasties izvairīšanās shēmas, konkurences kropļojumi, vai pat dažas saimnieciskās darbības var kļūt nepievilcīgas nodokļu neskaidrības dēļ.

PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Priekšlikums sastāv no vairākiem grozījumiem PVN direktīvā, kuru mērķis ir skaidri definēt dažādus vaučeru veidus un harmonizēt to PVN režīmu. Priekšlikuma pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 113. pants.

Subsidiaritātes princips

Ierosinātie grozījumi ir vajadzīgi, lai precizētu un harmonizētu noteikumus par vaučeru PVN režīmu. Dalībvalstis nevar pietiekami sasniegt šo mērķi.

Pirmkārt, attiecīgie PVN noteikumi ir noteikti PVN direktīvā. Šos noteikumus var grozīt tikai ES likumdošanas procesā.

Otrkārt, tikai dalībvalstu rīcība nevar sasniegt vienādas PVN piemērošanas mērķi tāpēc, ka rodas iespēja dažādi interpretēt noteikumus. Pašreizējais regulējums nav skaidrs, un atšķirības dalībvalstu piemērojumā ir galvenais konstatēto problēmu cēlonis. Lai precizētu PVN režīmu ar nodokli apliekamām precēm un pakalpojumiem, ko piegādā par vaučeriem, jāgroza PVN direktīva.

Priekšlikums paredz tikai to, ko var panākt vienīgi ar ES regulējumu. Tādējādi tas atbilst subsidiaritātes principam.

Proporcionalitātes princips

Ņemot vērā konstatētās problēmas, vajadzīgi grozījumi Direktīvā 2006/112/EK, iestrādājot risinājumus, kas palīdzēs sasniegt mērķus. Šie risinājumi palīdzēs panākt nodokļu neitralitāti, mazināt atbilstības izmaksas un novērst nodokļu dubultas uzlikšanas risku, tādējādi ekonomikas dalībniekiem dodot iespēju efektīvāk sadalīt resursus. Skaidri noteikumi, ar kuriem izveido vienlīdzīgu situāciju, samazina iespējas izvairīties no nodokļa un rada lielāku tiesisko noteiktību gan nodokļa maksātājiem, gan nodokļu administrācijām.

Priekšlikums tādējādi ir saskaņā ar proporcionalitātes principu.

Vienkāršošana

Priekšlikums vienkāršo regulējumu, sadalot kategorijās un skaidri definējot dažādus vaučeru veidus, saskaņojot katra vaučeru veida nodokļa režīmu un palielinot atlaižu vaučeru režīma neitralitāti.

Juridisko instrumentu izvēle

Ierosinātais juridiskais instruments ir direktīva. Citi līdzekļi nebūtu piemēroti tāpēc, ka uz vaučeru PVN režīmu attiecas vairāki PVN direktīvas panti. Tāpēc iepriekš izklāstītos mērķus var sasniegt tikai ar direktīvas grozījumiem.

Atbilstības tabula

Dalībvalstīm jāziņo Komisijai valsts noteikumi, ar ko transponē direktīvu, kā arī jāiesniedz viens vai vairāki dokumenti, kuros izskaidro saistību starp šīs direktīvas elementiem un attiecīgajām valsts transponēšanas instrumentu daļām. Prasība iesniegt dokumentus ir pamatota un proporcionāla, ņemot vērā šo direktīvu, jo tā palīdzēs nodrošināt nodokļa maksātājiem skaidrību par to tiesībām un pienākumiem darījumos ar vaučeri, jo īpaši attiecībā uz darbībām ES iekšienē.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Eiropas Savienības budžetu.

5. SĪKĀKS PRIEKŠLIKUMA SKAIDROJUMS

25. pants

d) apakšpunkts

Gadījumos, kad vairāku mērķu vaučeri iet cauri izplatīšanas ķēdei, jābūt skaidram un konsekventam PVN režīmam attiecībā uz maržu vai maksu, ko maksā vai saņem izplatītājs. Tāpēc īpaši jānosaka, ka tā ir ar nodokli aplicama pakalpojumu sniegšana.

e) apakšpunkts

Minētā panta e) apakšpunkta mērķis ir panākt to, ka gadījumos, kad vaučeru, kas dod tiesības uz atlaidi vai naudas atmaksu, izdod bez maksas, un tā izmantošanas uzņēmums ir nodokļa maksātājs, kas nav tā izdevējs, un izmantošanas uzņēmumam vaučera izdevējs maksā kompensāciju, šo darbību uzskata par pakalpojumu, kuru izmantošanas uzņēmums sniedz izdevējam. Tādējādi tiek panākts, ka ar nodokli apliekamā summa plus PVN izmantošanas uzņēmuma izdotajā rēķinā atbilst preču vai pakalpojuma saņēmēja/ nodokļa maksātāja faktiski samaksātajai summai.

28. pants

Šo pantu groza, lai izvairītos no pārāk liela administratīvā sloga darījumu ķēdē ar vairāku mērķu vaučeriem.

Vairāku mērķu vaučerus neapliek ar nodokli, kad tie maina īpašniekus, bet gan tikai izmantošanas brīdī. Ja šis gadījums netiek precīzi regulēts, rodas risks, ka brīdī, kad vaučers ir izmantots un ir zināma PVN likme, var likties, ka ir vajadzīgas attiecīgas korekcijas visos iepriekšējos izplatīšanas ķēdes posmos (koriģējot uz likmi, ko piemēro par vaučeru piegādātajām precēm vai pakalpojumiem)

Šādā novēlota un atpakaļejoša PVN korekcija būtu ļoti neērta un kavētu uzņēmējdarbību, turklāt neradītu jaunus nodokļa ieņēmumus (pieņemot, ka katrā posmā tiek atgūts priekšnodoklis). Lai no tā izvairītos, PVN nevajadzētu piemērot vaučera piegādei ķēdē, bet gan tikai galīgajam darījumam, kurā vaučers tiek izmantots.

Šis noteikums jālasa saistībā ar 25. panta noteikumu, kas paredz, ka marža par vairāku mērķu vaučeru izplatīšanu ir apliekama ar nodokli atsevišķi kā neatkarīgs pakalpojums. Šo divu noteikumu sekas ir tādas, ka attiecīgās preces vai pakalpojumi, uz kuriem vairāku mērķu vaučers dod tiesības, tiek apliktas ar nodokli vaučera izmantošanas brīdī, t.i., pareizajā vietā un pareizajā laikā, bet izplatītāja marža tiek aplikta ar nodokli tad, kad tiek sniegts attiecīgais pakalpojums, t.i., katreiz, kad vairāku mērķu vaučers maina īpašnieku.

30.a pants

Kā minēts iepriekš, šajā pantā tiek definēti vaučeri un noteiktas robežas to funkcijām, lai nošķirtu vaučerus no vispārīgākiem maksājumu instrumentiem. Atšķirību starp viena mērķa vaučeriem un vairāku mērķu vaučeriem nosaka tas, vai pastāv pietiekama noteiktība, lai iekasētu PVN izdošanas brīdī, vai ir jāgaida, kamēr tiek piegādātas preces vai pakalpojumi. Attiecībā uz viena mērķa vaučeriem jābūt skaidrībai par tās personas identitāti, kas uzņemas vaučera paredzēto pienākumu piegādāt.

Vaučeriem, ko neizdod par atlīdzību, ir atsevišķs PVN režīms, kas noteikts citās tiesību normās.

30.b pants

Šis pants paredz, ka attiecībā uz vaučeru, kurš dod tiesības saņemt preces vai pakalpojumus, šo tiesību piegāde un attiecīgā preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana ir saistītas un uzskatāmas par vienotu darījumu.

Tā kā šī vienotā darījuma nodokļa režīmam jābūt tādā pašā kā gadījumā, kad preces vai

pakalpojumus piegādātu bez vaučera, piegādes vietu un piemērojamo likmi nosaka piegādātās preces vai pakalpojumi. No šī panta arī izriet, ka vairāku mērķu vaučerus ar nodokli apliek izmantošanas brīdī. Viena mērķa vaučerus ar nodokli apliek pārdošanas brīdī (65. pants).

Lai izvairītos no neskaidrībām, jānodrošina, lai vaučera izmantošana darījumā, uz kuru attiecas īpašais režīms ceļojumu aģentūrām, neietekmētu minētās shēmas noteikumus.

65. pants

Šim pantam pievienotā daļa attiecas uz viena mērķa vaučeru nodokļa iekasējamību. Līdzīgi kā ar maksājumiem uz kontu arī šajā gadījumā PVN kļūst iekasējams līdz ar maksājuma saņemšanu un par saņemto summu.

66. pants

Šo pantu groza, lai izvairītos no situācijas, kad attiecībā uz viena mērķa vaučeriem dalībvalstis atkāpjas no 65. panta. Pretējā gadījumā viena mērķa vaučeru nodokļa iekasējamība starp dalībvalstīm joprojām atšķirtos, kas, iespējams, izraisītu nodokļa dubultu uzlikšanu vai nodokļa neuzlikšanu.

74.a pants

Šajā pantā ir runa par summu, kurai uzliek nodokli, attiecībā uz piegādēm, kur ir iesaistīts vairāku mērķu vaučers, tostarp gadījumos, kad vairāku mērķu vaučers ir daļēji izmantots. Tajā arī ieviests jēdziens "nominālā vērtība", kas ir izšķirīgi svarīgs nodokļa sistēmas sakārtošanā, jo īpaši darījumiem ES iekšienē. Šis jēdziens nodrošina to, ka vairāku mērķu vaučera vērtība no izplatīšanas ķēdes sākuma līdz beigām ir nemainīga.

Nominālo vērtību definē (74.a panta 2. punktā) kā visu to, ko vaučera izdevējs saņēma vai saņems pret vaučeru. Tas ir vajadzīgs tādēļ, lai ņemtu vērā vairāku mērķu vaučera izplatītāja (galvenā vai starpnieka) pārdošanas ķēdē sniegtā izplatīšanas pakalpojuma vērtību. Izplatītāja maržu uzskata par atlīdzību (ieskaitot PVN summu) par izplatīšanas pakalpojumu, kas apliekams ar nodokli (sk. 25. pantu).

Vairāku mērķu vaučera nominālā vērtība ir summa ar PVN. Ietvertā PVN summa kļūst zināma tikai vaučera izmantošanas brīdī, kad, pamatojoties uz PVN likmi, ko piemēro precēm un pakalpojumiem, varēs sadalīt nominālo vērtību PVN summā un summā, kurai uzliek nodokli.

Ja patērētājs samaksā vairāk par nominālo vērtību, izplatītājs ir iekasējis maržu, un patērētājam ir tiesības saņemt atsevišķu rēķinu par šo starpību (kas nebūs atspoguļota rēķinā par piegādi). Ja patērētājs ir samaksājis mazāk par nominālo vērtību, izplatītājam ir zaudējumi, bet jebkurā gadījumā vaučera izdevēja saņemtā atlīdzība nemainās.

74.b pants

Šajā pantā noteikts, kā aprēķināt izplatītāja maržu, ja uz piegādēm attiecas vairāku mērķu vaučers. Summa, kurai uzliek nodokli, attiecībā uz sniegto izplatīšanas pakalpojumu ir starpība, proti, starpība starp vairāku mērķu vaučera nominālo vērtību un faktisko saņēmēja samaksāto summu.

Kopējā nodokļa summa par izplatīšanas pakalpojumiem ir nemainīga un nav atkarīga no pārdošanas ķēdes posmu skaita. Ja ir vairāk par vienu izplatītāju, kopējo nodokļa summu par izplatīšanas pakalpojumiem sadala starp izplatītājiem (sk. piemēru par vairāku mērķu vaučera izplatīšanu).

74.c pants

Tā kā bezmaksas atlaižu vaučeru vairs neuzskata par trešās puses atlīdzību par piegādi, jāprecizē, kā nosakāma ar nodokli apliekamā summa par izmantošanas pakalpojumu, kas ieviests ar 25. panta e) apakšpunktu.

169. pants

Šajā pantā iekļautā daļa nodrošina konsekvenci atskaitīšanas tiesībās.

Ja vairāku mērķu vaučera izdevējs izmanto vaučeru ar nodokli apliekamos darījumos, 168. pants paredz, ka PVN, kas jāmaksā vai kas samaksāts saistībā ar vaučera izdošanu, var atskaitīt. Lai noteikumi būtu vienlīdzīgi, gadījumos, kad vairāku mērķu vaučerus izmanto darījumos, kur notiek atskaitīšana, un izmantošanas uzņēmums nav vaučera izdevējs, jāprecizē, ka vaučera izdevējs patur tiesības atskaitīt PVN, kas jāmaksā vai kas samaksāts par izdevumiem, kuri saistīti ar vaučera izdošanu. Tas var ietvert drukāšanas vai kodēšanas izmaksas.

Šis noteikums vajadzīgs gadījumiem, kad vairāku mērķu vaučera izmantošanas uzņēmums nav šī vaučera izdevējs. Uz turpmāku kompensāciju, ko izdevējs maksā izmantošanas uzņēmumam, noteikums neattiecas. Bez šāda noteikuma izdevējam nebūtu atskaitīšanas tiesību.

193. pants

Šajā pantā iekļautajā daļā precizēts, ka vairāku mērķu vaučeru gadījumā izmantošanas uzņēmums vienmēr ir tas, kas veic ar nodokli apliekamo preču vai pakalpojumu piegādi un tādējādi atbild par PVN nomaksu. Tas ir svarīgi gadījumos, kad vaučera izdevējs un izmantošanas uzņēmums ir dažādas personas. Tikai izmantošanas uzņēmums zina, kas ir piegādāts un kad un kur šī piegāde ir notikusi.

272. pants

Šis pants ir grozīts, lai nodrošinātu, ka visas dalībvalstis, kur nodoklis ir maksājams, saņem informāciju par pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, tostarp saistībā ar vaučeri, tādējādi ļaujot pareizi aprēķināt un iekasēt PVN savā teritorijā. Jo īpaši visās dalībvalstīs konsekventi jāpiemēro nodokļa maksātāju pienākumi attiecībā uz identifikāciju PVN nolūkā un kopsavilkuma paziņojumu aizpildīšanu.

Priekšlikums

PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko attiecībā uz vaučeriem groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 113. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc tiesību akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu⁶,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁷,

saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu⁸ paredz noteikumus par preču piegādes un pakalpojumu sniegšanas laiku un vietu, summu, kurai uzliek nodokli, pievienotās vērtības nodokļa (PVN) iekasējamību un atskaitīšanas tiesībām. Taču šie noteikumi nav pietiekami skaidri un aptveroši, lai nodrošinātu konsekveni attiecībā uz nodokli darījumos, kas saistīti ar vaučeriem, un tāpēc rodas nevēlama ietekme uz iekšējā tirgus pareizu darbību.
- (2) Lai panāktu noteiktu un vienādu režīmu un novērstu nekonsekveni, konkurences kropļojumus, nodokļa dubultu uzlikšanu vai nodokļa neuzlikšanu un lai ierobežotu izvairīšanos no nodokļa, vajadzīgi īpaši PVN noteikumi gadījumiem, kad iesaistīti vaučeri.
- (3) Lai skaidri noteiktu, kas PVN nolūkā ir vaučers un kā vaučerus nošķirt no maksājumu instrumentiem, vaučeri, kas var būt fiziskā vai elektroniskā formā, ir jādefinē, nosakot to pamata pazīmes, jo īpaši ar vaučeru saistītās tiesības un vaučera izdevēja pienākumus.

⁶ OV C, , .. lpp.

⁷ OV C, , .. lpp.

⁸ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

- (4) Ar vaučeriem saistīto darījumu PVN režīms ir atkarīgs no konkrētām vaučera iezīmēm. Tāpēc jānošķir dažādi vaučeru veidi un atšķirības jānosaka Savienības tiesību aktos.
- (5) Vaučera raksturīgā pazīme ir tiesības saņemt preces vai pakalpojumus, vai atlaidi. Pirms vaučers tiek izmantots, šīs tiesības var pāriet no vienas personas uz citu. Lai izvairītos no nodokļa dubultas uzlikšanas riska, kad ar šīm tiesībām saistīto pakalpojumu apliek ar nodokli, jānosaka, ka šo tiesību piešķiršana un preču vai pakalpojumu saņemšana uzskatāma par vienotu darījumu.
- (6) Preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana var ietvert tiešu maksājumu vai vaučeru. Lai šiem darījumiem piemērotajā režīmā nodrošinātu neitralitāti, nodokli, kas jāmaksā par darījumu, nosaka pēc precēm vai pakalpojumiem, ko piegādā, izmantojot vaučeru.
- (7) Ceļojumu aģentūru maržas shēma paredz, ka nodokli uzliek dalībvalstī, kas ceļojumu aģentūrai ir saimnieciskās darbības pastāvīgā vieta. Lai nebūtu jāmaina nodokļa uzlikšanas vieta, jāprecizē, ka uz precēm vai pakalpojumiem, ko piegādā, izmantojot vaučerus, arī turpmāk attieksies šī shēma.
- (8) Vaučerus bieži izplata ar starpniekiem vai izplatīšanas ķēdē, kur notiek pirkšana un tālākpārdošana. Lai saglabātu neitralitāti, ir svarīgi, lai PVN summa, ko maksā par precēm un pakalpojumiem, ko piegādā, izmantojot vaučeru, nemainās. Šajā nolūkā vairāku mērķu vaučeru vērtība jānosaka to izdošanas brīdī.
- (9) Ja vaučerus izplata nodokļa maksātājs, kas darbojas savā vārdā, bet citas personas uzdevumā, uzskata, ka nodokļa maksātājs pats ir saņēmis un piegādājis vaučerus. Ja tiek izplatīti vairāku mērķu vaučeri un nodoklis tiek uzlikts tikai vaučera izmantošanas brīdī, visos izplatīšanas ķēdes posmos būtu vajadzīgas korekcijas, kas radītu nelielus vai neradītu nekādus jaunus nodokļa ieņēmumus. Lai izvairītos no pārmērīga administratīvā sloga, neuzskata, ka nodokļa maksātājs, kurš izplata šādus vaučerus, ir pats vaučeru saņēmis un piegādājis.
- (10) Jāprecizē nodokļa režīms darījumos, kas saistīti ar vairāku mērķu vaučeru izplatīšanu. Ja šādus vaučerus iegādājas par vērtību, kas ir zemāka nekā tālākpārdošanas cena, izplatīšanas pakalpojumu apliek ar nodokli, pamatojoties uz nodokļa maksātāja maržu.
- (11) Vaučerus var izmantot preču vai pakalpojumu piegādē pāri robežām. Ja iekasējamība dalībvalstīs atšķiras, var rasties nodokļa dubulta uzlikšana vai nodokļa neuzlikšana. Lai izvairītos no šādas situācijas, nedrīkst pieļaut atkāpes no noteikuma, kas paredz, ka PVN iekasē preču vai pakalpojumu piegādes brīdī.
- (12) Tomēr, ja maksājumu veic uz kontu pirms piegādes, PVN jāmaksā par saņemto summu. Jāprecizē, ka tas attiecas arī uz maksājumiem par vaučeri, kas dod tiesības uz preču un pakalpojumu piegādi, ja nodokļa uzlikšanas vieta un apmērs ir zināmi (viena mērķa vaučeri). Cita veida vaučeri (vairāku mērķu vaučeri) PVN kļūst iekasējams tikai vaučera izmantošanas brīdī.
- (13) Daži vaučeri paredz atlaides preču piegādē vai pakalpojumu sniegšanā. Tā kā cenas samazinājumu galvenokārt izmanto, lai veicinātu vaučera izdevēja preču vai pakalpojumu noietu, jāparedz, ka preču vai pakalpojumu piegādātājam vaučera izmantošana ir pakalpojums, ko tas sniedzis izdevējam.

- (14) Lai ievērotu neitralitātes principu gadījumos, kad par vaučeru piešķir preču vai pakalpojumu cenas samazinājumu, ar nodokli apliekamā summa par noieta veicināšanas pakalpojumu, ko izmantošanas uzņēmums sniedzis vaučera izdevējam, ir kompensācija, ko iegūst izmantošanas uzņēmums.
- (15) Ciktāl preces vai pakalpojumi, ko piegādā, izmantojot vaučeru, ir apliekami ar nodokli, nodokļa maksātājs ir tiesīgs atskaitīt PVN, kas samaksāts par izdevumiem, kuri saistīti ar vaučera izdošanu. Jāprecizē, ka šīs PVN izmaksas ir atskaitāmas pat tad, ja attiecīgās preces vai pakalpojumu piegādā cita persona, nevis vaučera izdevējs.
- (16) Vaučera izdošanā, izplatīšanā un izmantošanā var būt iesaistīti vairāki nodokļa maksātāji, bet vairāku mērķu vaučeru gadījumā tikai vaučera izmantošanas uzņēmums zina, kas, kad un kur ir piegādāts. Lai panāktu pareizu samaksātā PVN summu, visos gadījumos par ķēdes beigās piegādātajām precēm vai pakalpojumiem atbildīgam par PVN nomaksu nodokļu iestādēm vajadzētu būt izmantošanas uzņēmumam.
- (17) Ja paša vaučera izplatīšana vai izmantošana ir atsevišķa pakalpojuma sniegšana, kas ir nošķirts no precēm vai pakalpojumiem, kurus iegādājas ar vaučeru, turklāt šī piegāde ir pāri robežām, ir svarīgi izpildīt PVN saistības, lai panāktu to, ka maksājamais PVN tiek pareizi piemērots un iekasēts.
- (18) Tā kā veicamo vienkāršošanas, modernizācijas un saskaņošanas pasākumu mērķus vaučeriem piemērojamo pievienotās vērtības nodokļa noteikumu jomā dalībvalstis nevar pietiekamā mērā sasniegt pašas, un tāpēc tos iespējams labāk sasniegt Savienības mērogā, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (19) Saskaņā ar dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra Kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem⁹ dalībvalstis apņemas gadījumos, kad tas nepieciešamības ziņā ir pamatoti, ziņojumam par saviem transponēšanas pasākumiem pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros ir paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un attiecīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Likumdevējs uzskata, ka attiecībā uz šo direktīvu šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.
- (20) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Direktīva 2006/112/EK,

IR PIENĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvu 2006/112/EK groza šādi:

- (1) direktīvas 25. pantam pievieno šādu d) un e) apakšpunktu:

⁹ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- "d) vairāku mērķu vaučera izplatīšana, ko veic nodokļa maksātājs, kas nav vaučera izdevējs, ja tam vaučera izdevējs vai cits nodokļa maksātājs, kas darbojas pats savā vārdā, vaučeru piegādājis par cenu, kas ir zemāka par nominālo vērtību;
 - e) bezmaksas atlaižu vaučera izmantošana, ja nodokļa maksātājs, kas piegādā preces vai pakalpojumus, uz kuriem attiecas vaučers, saņem atlīdzību no izdevēja.";
- (2) direktīvas 28. pantam pievieno šādu daļu:
- "Tomēr pirmo daļu nepiemēro gadījumos, kad nodokļa maksātājs piedalās vairāku mērķu vaučera piegādē.";
- (3) direktīvas IV sadaļā "Darījumi, par kuriem uzliek nodokli" iekļauj šādu 5. nodaļu:

“5. nodaļa

1. un 3. nodaļai kopīgi noteikumi

30.a pants

1. "Vaučers" ir instruments, kas dod tiesības saņemt preces vai pakalpojumus vai cenas atlaidi vai atmaksu attiecībā uz preču vai pakalpojumu piegādi un kas paredz attiecīgu pienākumu šīs tiesības izpildīt.

"Viena mērķa vaučers" ir vaučers, kurš dod tiesības saņemt preces vai pakalpojumus un kura izdošanas brīdī ir zināma attiecīgo preču vai pakalpojumu piegādātāja identitāte, piegādes vieta un piemērojamā PVN likme.

"Vairāku mērķu vaučers" ir jebkurš vaučers, izņemot atlaižu vai cenas atmaksas vaučeru, kas nav viena mērķa vaučers.

"Atlaižu vaučers" ir vaučers, kas dod tiesības saņemt cenas atlaidi vai atmaksu attiecībā uz preču vai pakalpojumu piegādi.

2. Maksājumu pakalpojumu Direktīvas 2007/64/EK nozīmē par vaučeru neuzskata.

30.b pants

Vaučera, kas dod tiesības saņemt preces vai pakalpojumus, piegādi un attiecīgu šo preču vai pakalpojumu piegādi uzskata par vienotu darījumu.

Šim vienotajam darījumam piemērojamais režīms ir tāds pats kā preču vai pakalpojumu piegādei gadījumā, ja šīs preces vai pakalpojumus piegādātu bez vaučera izmantošanas.

Ja vaučers dod tiesības saņemt preces vai pakalpojumus, kuriem piemēro ceļojumu aģentūru maržas shēmu, preču vai pakalpojumu piegādei piemēro PVN režīmu atbilstoši minētās shēmas noteikumiem.";

- (4) direktīvas 65. pantu aizstāj ar šādu:

"65. pants

Ja maksājums izdarāms uz kontu pirms preču piegādes vai pakalpojuma sniegšanas, tostarp maksājums par viena mērķa vaučeru, PVN kļūst iekasējams līdz ar maksājuma saņemšanu un par saņemto summu.";

- (5) direktīvas 66. panta otro daļu aizstāj ar šādu:

„Tomēr pirmajā daļā paredzēto atkāpi nepiemēro gadījumos, kad maksājumā izmantots vaučers, un tādu pakalpojumu sniegšanai, par kuriem, piemērojot 196. pantu, nodokli maksā pakalpojumu pircējs.”;

- (6) iekļauj šādu 74.a, 74.b un 74.c pantu:

„74.a pants

1 Preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, izmantojot vairāku mērķu vaučeru, summa, kurai uzliek nodokli, ir vienāda ar vaučera nominālo vērtību vai – daļējas vaučera izmantošanas gadījumā – ar to vaučera nominālās vērtības daļu, kas atbilst attiecīgā vaučera daļējai izmantošanai, atņemot PVN summu, kas attiecas uz vaučera izmantošanā iesaistītajām precēm vai pakalpojumiem.

2 Vairāku mērķu vaučera nominālajā vērtībā ietver visu atlīdzību (ieskaitot PVN summu), kuru saņem vai kas jāsāņem vaučera izdevējam.

74.b pants

Attiecībā uz izplatīšanas pakalpojumu sniegšanu, kā minēts 25. panta d) apakšpunktā, summa, kurai uzliek nodokli, ir vienāda ar starpību starp vaučera nominālo vērtību un samaksāto pirkuma cenu, atņemot PVN summu, kas attiecas uz sniegto izplatīšanas pakalpojumu.

74.c pants

Attiecībā uz izmantošanas pakalpojumu sniegšanu, kā minēts 25. panta e) apakšpunktā, summa, kurai uzliek nodokli, ir vienāda ar pircējam piešķirto un izdevēja kompensēto cenas samazinājumu, atņemot PVN summu, kas attiecas uz sniegto izmantošanas pakalpojumu.";

- (7) direktīvas 169. pantā pievieno šādu d) apakšpunktu:

"d) darījumiem, kas saistīti ar atlīdzību, ko vaučera izdevējs maksā nodokļa maksātājam, kas piegādā preces vai sniedz pakalpojumus, uz kuriem attiecas vaučers, ciktāl piegādāto preču vai sniegto pakalpojumu gadījumā PVN ir atskaitāms.";

- (8) direktīvas 193. pantā pievieno šādu daļu:

"Ja 30.b pantā minētais vienotais darījums sastāv no vairāku mērķu vaučera piegādes un attiecīgas preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas, uzskata, ka izmantošanas pakalpojuma sniedzējs ir sniedzis ar nodokli apliekamu pakalpojumu.";

(9) direktīvas 272. pantu groza šādi:

a) panta 1. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“b) nodokļa maksātājus, kuri neveic nevienu no šādiem darījumiem:

i) darījumi, kas minēti 20., 21., 22., 33., 36., 138. un 141. pantā;

ii) darījumi, kas minēti 44. pantā, bet tikai gadījumos, kad PVN saskaņā ar 196. pantu maksā pircējs;"

b) panta 2. punktu aizstāj ar šādu:

"2. Ja dalībvalstis izmanto 1. punkta pirmās daļas d) vai e) apakšpunktā paredzēto izvēles iespēju, tās veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu pārejas režīma pareizu piemērošanu attiecībā uz nodokļa uzlikšanu par Kopienas iekšienē veiktiem darījumiem."

2. pants

1. Dalībvalstis vēlākais līdz 2014. gada 1. janvārim pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus.

Tās piemēro minētos noteikumus no 2015. gada 1. janvāra.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos iekļauj atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*